

องคชาติ (เป็น) ใหญ่: มองขนาด อำนาจ และความเปราะบาง ผ่านอวัยวะเพศและความเป็นชาย

โดยธรรมชาติ มนุษย์ทุกคนถือกำเนิดขึ้นมาพร้อมกับอวัยวะเพศ และในฐานะสิ่งมีชีวิตที่สืบพันธุ์แบบอาศัยเพศ เพศโดยกำเนิดของมนุษย์แบ่งออกเป็นชายและหญิง สิ่งที่ยังชี้การแบ่งแยก ตลอดจนกลไกในการสืบพันธุ์ก็คืออวัยวะเพศ อวัยวะเพศชาย หรือ องคชาติ มีลักษณะเป็นกล้ามเนื้อท่อนยาว ยืด หด แข็งตัว และอ่อนตัวได้ โดยยื่นออกมาจากร่างกายของเพศชาย นอกจากทำหน้าที่เป็นท่อสำหรับขับปัสสาวะจากกระเพาะปัสสาวะแล้ว องคชาติยังเป็นอวัยวะสอดใส่ไยนี้ของเพศหญิงระหว่างการสืบพันธุ์เพื่อเป็นช่องทางเดินของเซลล์อสุจิสำหรับการปฏิสนธิภายใน (internal fertilization) ด้วย องคชาติตามธรรมชาติจึงเป็นสิ่งที่ใช้จำแนกแยกแยะบทบาททางเพศและกลไกการจับคู่กับอวัยวะเพศตรงข้ามเพื่อดำรงเผ่าพันธุ์ อย่างไรก็ตาม นอกเหนือไปจากกลไกทางธรรมชาติแล้ว องคชาติยังมีมิติทางความหมายที่เชื่อมโยงกับลักษณะและนิยามความเป็นชายของมนุษย์ ซึ่งผันไปจากกลไกทางธรรมชาติด้วย บทความนี้สำรวจมิติทางความหมายที่อวัยวะเพศชายดำรงอยู่ในสังคมของมนุษย์โดยสัมพันธ์กับมิติความเป็นชายเป็นสำคัญ ผู้เขียนตระหนักถึงความแตกต่างหลากหลายของเพศวิถี (gender) และรสนิยมทางเพศ (sexual orientation) แต่บทความจะพูดถึงผู้ชายในฐานะที่เป็นเพศกำเนิด (sex) และความเป็นชาย (masculinity) ในสถานะที่เป็นส่วนต่อขยายจากการมีองคชาติซึ่งเป็นเครื่องบ่งชี้เพศกำเนิด นอกจากนี้ ความเป็นชายในที่นี้ยังหมายรวมถึงความเป็นชายในกลุ่มชายรักชายด้วย

ความเข้าใจกับกายเนื้อ

กล่าวได้ว่า อวัยวะเพศชายไม่เพียงแต่มีบทบาทในการสืบพันธุ์ตามธรรมชาติ แต่ยังมี ความหมายในมิติทางสังคมด้วย แวนเดอร์ มอนเตโต กอนเซซา และคณะ (Vander Monteito Concecao et al.) (2022) ศึกษาความแปรปรวนทางความรู้สึกว่าด้วยความเป็นชายของผู้ป่วยมะเร็งองคชาติ (penile cancer) และได้รับการรักษาด้วยการตัดอวัยวะเพศชาย (penectomy) พวกเขาพบว่าผู้ป่วยที่ได้รับการรักษามะเร็งโดยวิธีการดังกล่าวเชื่อมโยงความเป็นชายของตนกับการมีอยู่ของอวัยวะเพศ เมื่อองคชาติถูกตัดออก ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษารู้สึกว่าตนเองสูญเสียความเป็นชายจนเกิดความเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรม กอนเซซาและคณะ จำแนกการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นสองลักษณะ ลักษณะแรกได้แก่การพยายามฟื้นฟูความเป็นชายให้สมบูรณ์ (full man) ผ่านการใช้ชีวิตทางสังคมภายใต้ค่านิยมความเป็นชายกระแสหลัก (hegemonic masculinity) อย่างเข้มข้นและมุ่งค้นหาการมีเพศสัมพันธ์ด้วยวิธีการใหม่ ๆ ในขณะที่อีกลักษณะหนึ่งคือการยอมรับความเป็นกึ่งชาย (half-man) ซึ่งแสดงออกผ่านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความสัมพันธ์ทางสังคม การหวาดกลัวการมีเพศสัมพันธ์แบบเดิมและค้นหาความเป็นไปได้ของประสบการณ์ทางเพศแบบใหม่ ๆ กรณีศึกษา

การตัดองคชาตนี้แสดงให้เห็นว่า ความหมายของการมีองคชาตเชื่อมโยงอย่างมีนัยสำคัญกับการตีความและวัฒนธรรมความเป็นชาย

ดั่งที่องคชาตปรากฏเป็นตัวแทนทางสัญลักษณ์ของความเป็นชาย สถานภาพ และอัตลักษณ์ทางสังคม จูดีธ บัทเลอร์ (Judith Butler) (1993) บอกว่าเราไม่อาจทำความเข้าใจองคชาตได้อย่างตรงไปตรงมา แต่ต้องทำความเข้าใจผ่านการแสดงออกถึงความเป็นชายที่เชื่อมโยงกับอวัยวะเพศชายด้วย ในทำนองเดียวกัน เจมี ลินเซย์ (Jamie Lindsay) และปีเตอร์ บอยล์ (Peter Boyle) (2017) เสนอว่าความเป็นชายที่ผูกโยงกับองคชาตเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการประกอบสร้างทางสังคมต่อองคชาต การพิจารณาองคชาตจึงต้องแยกองคชาตในฐานะที่เป็นองคชาตในความเข้าใจ (conceptual penis) ซึ่งผูกโยงกับมิติทางสังคมทั้งในแง่ความหมายและปฏิบัติการทางวัฒนธรรม กับองคชาตในฐานะที่เป็นกายเนื้อ (corporeal penis) ซึ่งเป็นเรื่องของการสืบพันธุ์ตามธรรมชาติและการใช้งานในกิจกรรมทางเพศ คำอธิบายเกี่ยวกับองคชาตทั้งสองลักษณะนี้แม้จะเป็นคำอธิบายที่แยกออกจากกันได้อย่างเด่นชัด แต่ทั้งสองก็มีนัยทางความคิดเกี่ยวกับความเป็นชายร่วมกัน

นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ (2550) เห็นว่าอวัยวะเพศของมนุษย์เป็นสิ่งที่ถูกให้ความหมายมาช้านาน อวัยวะเพศชายหรือองคชาตมีชีวิตทางสังคมเป็นของตนเอง การแสดงออกทางวัฒนธรรมขององคชาตในสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นประติมากรรม การเมือง เศรษฐกิจ ศาสนาและความเชื่อ อาจให้ความหมายต่างกัน แต่สิ่งที่สำคัญคือการที่องคชาตเป็นตัวแทนของการอธิบายโลกและความจริงบางประการในชีวิตของมนุษย์ องคชาตไม่เพียงบอกวามมนุษย์มีเพศอะไร แต่ยังเป็นเครื่องกำหนดว่ามนุษย์ควรแสดงออกในลักษณะใดด้วย องคชาตจึงกลายเป็นตัวแทนของจินตนาการและสัญลักษณ์แห่งคุณค่าบางอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้น ไม่เพียงแต่ผู้ชายเท่านั้น กลุ่มชายรักชาย โโฮโมเซ็กชวล (homosexual) และไบเซ็กชวล (bisexual) ย่อมจะมีจินตนาการเกี่ยวกับองคชาตในลักษณะหนึ่ง ๆ มิติทางความหมายของความเป็นชายในสังคมของมนุษย์ในทางหนึ่งจึงอาจพิจารณาได้ผ่านองคชาต

องคชาตเป็นใหญ่

ในวัฒนธรรมตะวันตกและแนวคิดเรื่องความเป็นชายกระแสหลัก ความเป็นชายประกอบด้วยความแข็งแกร่ง ความเข้มแข็ง ความมีอำนาจและอิทธิพล และความไม่จู้จี้จุกจิกซึ่งมักถูกพิจารณาว่าเป็นคุณสมบัติของความเป็นผู้หญิง คุณสมบัตินี้ในข้างต้นนำมาซึ่งแบบแผนของวัฒนธรรมความเป็นชายและสร้างความคาดหวังต่อการยึดเหนี่ยวพฤติกรรมเชิงศีลธรรม (moral behavior) ที่สังคมยึดถือว่าผู้ชายต้องมีลักษณะดังกล่าว (David & Brannon 1976; Concecao et al. 2022) เดโบราห์ ซาราห์ เดวิด (Deborah Sarah David) และโรเบิร์ต แบนนอน (Robert Brannon) (1976) อธิบายว่าลักษณะทั้งสี่ประการนี้ถือเป็นทุนทางวัฒนธรรม (cultural capital) ที่ก่อร่างสร้างวัฒนธรรมความเป็นชายกระแสหลัก หรือก็คือทุนความเป็นชาย (masculine capital) แนวคิดเรื่ององคชาตเป็นใหญ่

(cock-supremacy) เป็นแนวคิดจากโลกตะวันตกที่อธิบายว่า ขนาดของอวัยวะเพศชายสัมพันธ์กับการสั่งสมพอกพูนทุนความเป็นชายโดยเปรียบเทียบกับผู้มีอวัยวะเพศชายด้วยกัน ภายใต้แนวคิดนี้ ขนาดของอวัยวะเพศชายหรือองคชาติจึงส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจความเป็นชายในแต่ละปัจเจกบุคคล (Morriss-Robert 2014)

ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของแนวคิดนี้คือ ในการพิจารณาความเป็นชายที่เกิดขึ้นในบริบทของผู้มีอวัยวะเพศชายด้วยกัน ผู้มีอวัยวะเพศชายจะพิจารณาขนาดองคชาติของผู้อื่นในบางสถานการณ์และบริบทโดยเปรียบเทียบกัน แนวคิดเรื่ององคชาติเป็นใหญ่ชี้ให้เห็นว่ามีการจับจ้องเชิงแอบมอง (voyeuristic gaze) อวัยวะเพศในหมู่ชายด้วยกันเพื่อตรวจสอบขนาดปกติที่องคชาติควรจะเป็น ซึ่งนั่นหมายถึงการพิจารณาความเป็นชายโดยเฉลี่ยในสังคมท่ามกลางการสังเกตและสำรวจขนาดที่หลากหลาย ผู้ชายจะสามารถรับรู้ได้ว่าจะจัดวางตนเองลงในลำดับชั้นเชิงโครงสร้าง (hierarchical structure) ของความเป็นชายในสังคมส่วนรวมและในหมู่พวกพ้องที่เคยเห็นอวัยวะเพศของกันและกันมาก่อนอย่างไร ในสิ่งแวดล้อมของความเป็นชายอย่างหลังนี้ สายสัมพันธ์ของความเป็นพวกพ้องภายใต้ลำดับชั้นของขนาดองคชาติ อาจเกิดขึ้นผ่านการพูดคุยเกี่ยวกับความเล็กใหญ่ของอวัยวะเพศของทั้งตนเองและคนอื่น ๆ ในทำนองหยอกล้อหรือเรื่องขำขัน การเปรียบเทียบอวัยวะปกปิดนำมาซึ่งการสร้างสายสัมพันธ์ของความเป็นชายซึ่งจะนำไปสู่ความสนิทสนมในลำดับชั้นของโครงสร้างผ่านการจัดวางความสัมพันธ์และความเป็นพวกพ้อง

อย่างไรก็ตาม แนวคิดเรื่ององคชาติเป็นใหญ่ไม่ได้พิจารณาแต่เพียงขนาดเสมอไป ความเป็นชายที่ปรากฏผ่านขนาดของอวัยวะเพศจะต้องแสดงให้เห็นว่า ขนาดขององคชาติอันแสดงรูปธรรมที่ทุนความเป็นชายเข้ามาสะสมล้วนเป็นที่ต้องการและสามารถใช้งานได้จริงด้วย แม้แนวคิดดังกล่าวนี้จะจัดวางให้ผู้มีองคชาติขนาดใหญ่มีตำแหน่งที่ในโครงสร้างความเป็นชายของกลุ่มพวกพ้องในระดับสูง แต่หากผู้ที่มีองคชาติขนาดใหญ่ผิดปกติจนไม่เป็นที่ต้องการ หรือไม่สามารถสร้างความพึงพอใจต่อผู้หญิงและหรือผู้ชาย ที่ตนเองเข้าไปมีความสัมพันธ์เชิงคู่สาวได้ ผู้นั้นจะมีสถานะเป็นผู้ชายเบี้ยล่าง (subordinate male) และถูกผลักไสไปสู่ลำดับล่างสุดของโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (Morriss-Robert 2014)

สิ่งแวดล้อมของความเป็นชาย

ที่มาที่ไปสำคัญของแนวคิดเรื่ององคชาติเป็นใหญ่คือบริบทของสิ่งแวดล้อมในหมู่เพศเดียวกันของนักกีฬา ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้านักกีฬา (locker room) เป็นพื้นที่สำหรับเปลี่ยนเสื้อผ้าโดยแบ่งแยกเพศ (sex-segregated) ของนักกีฬาและอาจรวมถึงนักเรียนในวิชาพลศึกษา เอริก แอนเดอร์สัน (Eric Anderson) (2014) ชี้ว่าความสนใจทางวิชาการต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าเกิดขึ้นในพื้นที่ของผู้ชายมากกว่าผู้หญิง โดยเฉพาะในมิติของพื้นที่ทางสังคมของเพศเดียวกัน (homosocial) และพื้นที่ของความลุ่มหลงในเพศเดียวกัน (homoerotic)

แอนเดอร์สัน (2014) อธิบายว่าห้องเปลี่ยนเสื้อผ้านักกีฬาเป็นรูปแบบหนึ่งของสิ่งแวดล้อมความเป็นชายที่ผู้เข้ามาใช้งานถูกเรียกร้องให้ผ่อนคลายต่อความโป๊เปลือยของตนเองและผู้อื่น การเปลือยกายร่วมกันในหมู่นักกีฬาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเปิดเผยตัวตนและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพวกพ้องโดยมีกิจกรรมกีฬาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว นอกจากนี้ การเปลือยกายต่อหน้าพวกพ้องที่เป็นเพศเดียวกันในห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า นักกีฬา ยังวางอยู่บนข้อสันนิษฐานว่าทุกคนในพื้นที่ดังกล่าวไม่ได้มีความสนใจเชิงชู้สาวต่อกัน วัฒนธรรมการใช้ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าปราศจากกฎเกณฑ์ที่แน่ชัด ผู้ชายมักไม่แน่ใจว่าสายตาของตนเองสามารถจ้องมองไปที่ส่วนใดของชายคนอื่นอย่างตรงไปตรงมาได้มากน้อยเพียงใด ความไม่แน่ใจนี้นำมาซึ่งการแอบมองเพื่อเปรียบเทียบขนาดขององคชาติในหมู่พวกเดียวกันและนำมาซึ่งความสัมพันธ์ภายใต้โครงสร้างความเป็นชาย คริส มอร์ริส-โรเบิร์ต (Chris Morriss-Robert) (2014) ตั้งข้อสังเกตว่านักกีฬาที่มีอวัยวะเพศชายขนาดใหญ่มักได้รับการยกโทษหรือไม่ถือสาจากเพื่อนร่วมทีมเมื่อเล่นกีฬาผิดพลาด เหตุผลที่เข้าได้รับคำอธิบายคือขนาดและน้ำหนักขององคชาติอาจถ่วงรั้งความสามารถและการเคลื่อนที่ในการเล่นกีฬาได้ในบางจังหวะ เบื้องหลังส่วนหนึ่งของเหตุผลดังกล่าวเป็นเรื่องของความสัมพันธ์และความเข้าอกเข้าใจภายใต้โครงสร้างอำนาจเชิงลำดับชั้นที่ขยับขยายออกมาจากห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า

กิจกรรมที่เกิดขึ้นในห้องเปลี่ยนเสื้อผ้านักกีฬามักเป็นการสร้างความสัมพันธ์ในหมู่พวกพ้อง อาทิ การคุยโวโอ้อวดเกี่ยวกับเรื่องที่ตนเองจับผู้หญิงหรือผู้ชายอื่นในฐานะที่เป็นกีฬาแบบหนึ่ง ตลอดจนการหยอกล้อแบบต่าง ๆ โดยเปิดเผย รวมถึงยกย่องเพื่อนร่วมทีมที่มีองคชาติขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตาม บริบทและกิจกรรมในพื้นที่ของความเป็นชายทำนองนี้สามารถพบได้ในพื้นที่อื่นด้วย โดยเฉพาะค่ายทหาร เนื่องด้วยองคชาติในบริบทของค่ายทหารและกองทัพเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจ องคชาติที่เป็นกายเนื้อถูกพิจารณาในฐานะที่เป็นวัตถุและแนวคิดเกี่ยวกับอำนาจที่เปลี่ยนผ่านความเป็นปัจเจกบุคคลไปสู่ความสัมพันธ์แบบนักรบ การบังคับให้เผยอวัยวะเพศชายและการจับอวัยวะเพศชายเล่นของครูฝึกหรือผู้มียศสูงนอกจากจะเป็นกลไกบังคับให้เผยตัวตนแล้ว ยังเป็นการกำหนดและตอกย้ำลำดับชั้นในความสัมพันธ์เชิงอำนาจในระบบการบังคับบัญชาด้วย (Gould 2014)

ขนาดและความแปรปรวน

ในเชิงประวัติศาสตร์ ขนาดขององคชาติมีการให้ความหมายที่ซับซ้อนและแตกต่างกันหลากหลาย สังคมกรีกโบราณเชื่อว่าร่างกายของผู้ชายเป็นสิ่งที่งดงามประเสริฐ ร่างกายของผู้ชายในอุดมคติต้องมีไหล่กว้าง หน้าอกกว้าง มีกล้ามเนื้อ เอวคอด ก้นงอน ต้นขาใหญ่ และน่องเรียวยาว ส่วนอวัยวะเพศต้องมีขนาดเล็ก (นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ 2550) เพราะสำหรับชาวกรีก อวัยวะเพศที่เล็กเป็นลักษณะของปัญญาชน ในขณะที่อวัยวะเพศที่ใหญ่ถือเป็นลักษณะของชนชั้นทาส (Rosso & Esala 2014) การให้คุณค่าต่อขนาดของอวัยวะเพศเช่นนี้ตรงข้ามกับสังคมโรมันที่ให้ค่านิยมและสถานะทางสังคมกับผู้มีอวัยวะเพศขนาดใหญ่ (Rosso & Esala

2014) ในศตวรรษที่ 21 แนวคิดเรื่ององคชาติเป็นใหญ่แฝงอยู่ในวัฒนธรรมร่วมสมัยซึ่งมีแนวโน้มให้คุณค่ากับองคชาติขนาดใหญ่ เราสามารถพบเห็นรูปธรรมของการให้คุณค่าดังกล่าวได้ผ่านภาพยนตร์โป๊เปลือย สื่อโฆษณา รายการโทรทัศน์ และการพูดคุยในสื่อสังคมออนไลน์ ในขณะที่ผู้ชายที่มีอวัยวะเพศขนาดเล็กมักถูกล้อเลียนและตั้งคำถามถึงจุดยืนความเป็นชาย รวมไปถึงการใช้งานในปฏิบัติการทางเพศในลักษณะต่าง ๆ

การวัดขนาดของอวัยวะเพศชายมักอ้างอิงถึงความยาว (length) และเส้นรอบวง (circumference) โดยการวัดขนาดสามารถทำได้ทั้งตอนหดนึ้มและยืดแข็งเต็มที่ แต่โดยทั่วไปมักนิยมวัดขนาดในกรณีหลังมากกว่า แนวคิดเรื่ององคชาติเป็นใหญ่ทำให้ความเป็นชายที่ปรากฏผ่านอวัยวะเพศชายขนาดเล็กเกิดความแปรปรวน ผู้ที่ประเมินว่าตนเองมีอวัยวะเพศขนาดเล็กและรู้สึกอึดอัดมักแสดงความเป็นชายอย่างเข้มข้นในลักษณะต่าง ๆ ตลอดจนแสวงหาวิธีการขยายขนาดองคชาติให้ใหญ่ขึ้น อาทิ (as cited in Rosso & Esala 2014) หนึ่ง การใช้กระบอกสุญญากาศเพื่อเพิ่มความยาวและเส้นรอบวง แต่ผลลัพธ์ที่ได้จะคงอยู่เพียงชั่วคราว การใช้วิธีการนี้บ่อย ๆ จะทำให้ผิว (skin) และเนื้อเยื่อใต้ผิวหนัง (subcutaneous tissue) ขององคชาติหนาขึ้น สอง การดูดไขมันบริเวณหัวหน่าว (pubic area) ซึ่งจะช่วยให้ส่วนที่มองเห็นได้ขององคชาติ ทำให้องคชาติแลดูใหญ่ขึ้นกว่าตอนที่ยังมีชั้นไขมัน และสาม การผ่าตัดเส้นเอ็นที่ยึดองคชาติเข้ากับกระดูกหัวหน่าว (pubic bone) ส่งผลให้ความยาวบางส่วนขององคชาติเคลื่อนออกมาจากร่างกายได้มากขึ้น องคชาติที่ได้รับการผ่าตัดจึงมีความยาวเพิ่มขึ้น

ปฏิบัติการตั้งแต่การสำรวจตรวจสอบและจัดวางตำแหน่งแห่งที่ในโครงสร้างอำนาจ การเกิดขึ้นของพื้นที่และกิจกรรมความเป็นชาย ตลอดจนการหาหนทางในการเพิ่มขนาดอวัยวะเพศ เป็นผลมาจากการผูกโยงลักษณะความเป็นชายเข้ากับขนาดขององคชาติ ลินเซย์และบอยล์ (2017) ชี้ว่าลักษณะทั้งสี่ประการที่เชื่อกันไปเองว่าเข้ามาสะสมที่องคชาติในฐานะทุนความเป็นชายได้สร้างความเป็นชายที่เป็นพิษ (toxic masculinity) ในปัจจุบัน การให้ความหมายต่อขนาดของอวัยวะเพศชายเริ่มเปลี่ยนไปจากยุคก่อน ๆ มีกระแสทางเลือกของผู้มีและผู้นิยมอวัยวะเพศชายขนาดเล็กปรากฏให้เห็นโดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์ โดยจะพบว่าเกิดความเคลื่อนไหวที่คนบางกลุ่มออกมาสนับสนุนให้ผู้มีอวัยวะเพศชายขนาดเล็กเข้มแข็งและภูมิใจในตนเองมากขึ้น

ผู้เขียน

วิสุทธิ์ เวชวารภรณ์

นักวิจัย ฝ่ายวิจัยและส่งเสริมวิชาการ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร

รายการอ้างอิง

- นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ. 2550. องคชาติ: อวัยวะแห่งกามารมณ์ของชายรักชาย. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- Anderson, E. 2014. Locker Room. In Cultural Encyclopedia of the Penis. London: Rowman & Littlefield.
- Butler, J. 1993. Critically Queer. *LGQ: A Journal of Lesbian and Gay Studies*. 1: 17-32.
- Conceicao, V. M. et al. 2022. Masculinities and Ruptures after Penectomy. *Acta Paulista de Enfermagem*. 35: eAPE03212.
- David, D. S. & Brannon, R. 1976. *The Forty-Nine Percent Majority: The Male Sex Role*. London: Addison-Wesley.
- Gould, C. 2014. Military. In Cultural Encyclopedia of the Penis. London: Rowman & Littlefield.
- Lindsay, J. & Boyle, P. 2017. The Conceptual Penis as a Social Construct. *Cogent Social Sciences*. 3: 1330439.
- Morriss-Robert, C. 2014. Cock-supremacy. In Cultural Encyclopedia of the Penis. London: Rowman & Littlefield.
- Rosso, J. D. & Esala, J. J. 2014. Size. In Cultural Encyclopedia of the Penis. London: Rowman & Littlefield.
- van Driel, M. 2008. *Manhood: The Rise and Fall of the Penis*. London: Reaktion Books.